MENTE ET MANU

TEHNIKAÜLIKOOL

TALLINNA TEHNIKAÜLIKOOLI AJALEHT ILMUB 30. APRILLIST 1949

Nr. 37 (1336) Reede, 22. detsember 1989 Hind 2 kop.

VALGUST ET JÄTKUKS HINGE JA TUPPA KUI VASTU VÕTAME AASTAT UUT!

MA MÄLETAN NEID JÕULUPÜHI

Ma mäletan neid Jõulupühi,
Kui ema kuuse tuppa tõi
Ja tuba, mis veel tundus tühi
Siis küünla särast valgeks lõi.

Ma mäletan neid Jõulupühi
Kui sõda raskelt ringi käis
Ja kõht, mis muidu oli tühi
Sai maiustustest äkki täis.

Ma mäletan veel Jõulupühi
Kuis kirikusse regi viis
Ja valge põld, mis talvel tühi
Taas aisakellast kaikus siis.

Ja mäletan neid Jõulupühi...
Suurt kirikut, kus ehtes puu
Ja kõik, mis varem vaikne, tühi,
Sai soojust täis ning tundus uus.

Siis mäletan veel Jõulupühi...
Ka Jõuluvana käiku tean.
Ta kott, mis esmalt paistis tühi,
Mu salasoovid täitis pea.

Siis võõras vaim meis Jõulupühi
Kord kustutada kavandas —
See aeg meis saama pidi tühi,
Mis meeles meie tavandis.

Kas annab aeg veel Jõulupühi
Taas tunda rahvast rahu sees?
Et miski meis ei tunduks tühi
Ja kindel tulevik on ees.

URMAS MÄND

Õnnitleme

PROFESSOR MATI GRAF — 50

Mati Graf on jõudnud esimese juubelini.

Sündinud 1939. a. jõululaupäeval külakooliõpetaja perekonnas, langes ta varajane lapsepõlv sõja-aastaisse. 1941. a. pidi isa minema sõtta ja jäi teadmata kadunuks. Emal tuli lapsi üksinda kasvatada.

Juubilar lõpetas 1959. aastal Tallinna 7. keskkooli, 1964. a. Tartu Ülikooli ajaloo osakonna. Edasi tuli sõjaväeteenistus ja siis töö ENSV Riiklikus Ajaloomuuseumis. Tallinna Tehnikaülikooli õppejõud sai Mati Grafist 1970. a. oktoobris. Kateedrijuhatajaks valiti ta 1977. a. suvel ja õppeprorektoriks määrati 1985. a.

Kandidaadikraadi kaitses Mati Graf 1972. a. ja doktorikraadi 1985. a. Doktoritöös analüüsiti Eesti poliitiliste parteide teket ja arengut aastail 1917—1920. Mati Graf oli 1986. aastal ilmunud TPI ajaloo koostaja-peatoimetaja ja üks autoreid. Juubilari sulest on ilmunud rohkesti teaduslikke töid, sealhulgas kaks monograafiat.

Mati Graf on olnud edukas teadlane ning tulnud hästi toime ka juhina. Alati rahulik ja tasakaalukas, on seadnud enda ja oma alluvate ette pingelisi, kuid täidetavaid ülesandeid. Juubilar ei salli tühiseid sekeldamisi ja populismi. Mati Grafil on jätkunud tahet ja energiat osalemiseks mitme instituudi ajalooteadusnõukogus ning mujalgi.

Jätkugu juubilaril ka edaspidi tervist, jõudu ja energiat olla eesti ajalooteaduse eesliinil.

Ajaloo kateeder

HEAD SÕBRAD ...

see oli ilus sissejuhatus, — olid usuteaduse instituudi professori Toomas PAULI esimesed sõnad TTÜ aulas 4. detsembri õhtupoolikul. Nendega pöördus ta kuulajate poole tunnustades TTÜ Akadeemilise Meeskoori äsjavaibunud jõululaulude hardust — See oli ka ilus vastus tänase õhtu perenaisele, kes küsis, mis peaks tehnikameestel usuga tegemist olema.

Õhtupoolik oli pühendatud eestikeelse Piibli 250. aastapäevale, peale sõna ja laulu pakuti huvilistele improviseeritud näitust maakeelsetest piiblitest. Kuigi kõike seda organiseeris TTÜ Teaduslik Raamatukogu, olid haruldused toodud peamiselt raamatukogutöötajate kodudest — raamatukogul endal pole veel märkimisväärset usulise kirjanduse kogu. Selle kirjanduse põlu all olek on olnud pikk ja põhjalik.

Jah, aastakümneid oli õppuritel lubatud lugeda vaid ateistlikke trükiseid, kirikus käimine ja usuelus osalemine võisid ilmsikstulemise korral kaasa tuua õppeasutusest väljaheitmise. Ateism ei tohtinud olla kunagi leige, vaid ikka äge ja võitlev. Kõrgkoolis muidugi teaduslik ka. Mäletan omaenda ülikoolipõlvest esimese kursuse esimest referaati, millega pidin endale ja õppejõule selgeks tegema, et Jeesus Kristus pole ajalooline isik. Kuigi Jumalat ateistide jaoks ei eksisteeri, oli/on kõigest väest vaja temaga võidelda. Kuhu me selle võitlev-teaduslikuga välja jõudnud oleme, näeb igaüks, kel silmi ja südant. Eriti kui ida poole vaatame, kus usk ja kirik paarkümmend aastat varem tagakiusamise ohvriks olid langenud...

Tähtsam kui see, mida me sel pärastlõunal kuulda ja küsida saime, oli professor Pauli küllatuleku võimalus ise. Selle erakordse sündmusega võis ehk TTÜ vaimuelus alata uus, liberaalsem ajajärk.

Kuulajad — neid oli saalis paarsada — olid hiirvaiksed, kui meeskoor võlus oma pianodega, kui hakkas rääkima praost Paul, muutus vaikus veelgi tähelepanelikumaks. See polnudki loeng tavapärases mõttes, polnud ka jutlus, pigem mõjus räägitav intiimse pihtimusena. Teemaks **mõtlemise evolutsioon, mõtleva inimese ja tema maailmatunnetuse terviklikkus.**

Et olla mõistetavam inseneerikooli inimestele, oli prof. Paul kasutanud kuulsate füüsikute ja matemaatikute mõtteavaldusi.

EI OLE ÜKSKÕIK, MILLINE ON MÕISTUS. EI OLE ÜKSKÕIK, MILLINE ON INIMENE. INIMEST SAAB LIIGENDADA MITUT MOODI, MAAILMAGI SAAB, AGA LIIGENDAMINE EI OLE LÕPP EGA TIPP. ON PUUDU INTEGREERIVAST JÕUST. JUST TEOLOOGIA VÕIKS OLLA TULE- JA PILVESAMBAKS NEILE, KES LÄBIVAD KÕRKJATE MERD. TEOLOOGIA EI SAA OLLA ÕPETUS, KUIDAS SEISTA KAHE JALAGA KESET ELU, KÜLL SAAB TA OLLA KEPP JA MATKASAAPAD TEELEMINEJALE...

Arvan, et saalis võis olla muigajaid — SÜMBOLID, KUJUNDID! on see professori tase! luuletaja võtted! — Aga on olnud terveid ajastuid, mil filosoofiline mõte on elavana püsinud tänu teoloogidele, luuletajatele, proosakirjanikele, ajastuid, mil kroonufilosoofia on mõtet konserveerinud ja mõtlemist suretanud. Võib oletada, et hiljutised aastakümned nõukogulikus filosoofias saavad peatselt kriitilise ümberhinnangu, kus maha võidakse kiskuda ka väärtuslik, mis süsteemi kiuste loodud, samuti nagu see väärtuslik, mis

Professor Toomas Paul

ARVO VIILUPI foto

süsteemis endas algselt olemas võis olla. — Vallanduv eituseenergia on tavaliselt raskesti doseeritav ja suunatav. — Muide, sümboli juurde naastes arvan, et üks täpne sümboliks avarduv kujund annab hulga rohkem mõtteäratust kui terve pseudoteaduslik raamat...

Professor Pauli määratluse kohaselt on sümbolid mõtlemise vaeva säästvad vahendid. Aga nendegi kasutamisel on piirid: sõnade ja nootidega saame üles märkida laulu, aga linnulaulu ja kosekohinat küll mitte. Ilmselt ka maavärinat mitte. — Kus on siis vastus (ja väljendus?) maailma SUURTELE KÜSIMUSTELE? Mida kujutab endast avastus, on see puht-ratsionaalse mõtlemise resultaat? — Toomas Pauli arvates on see võrreldav orbiiti vahetava elektroniga, see hetk on VALGUSTUS. Avastaja tajub õndsust. — Einstein on kirjeldanud oma sellealaseid kogemusi väga lähedaste-

(Järgneb lk. 2)

HEAD SÕBRAD ...

na religioossete müstikute omadele. — Mis võõmu saab kõigest sellest vaene tehnikaülikooli tudeng — pähe ei jää, aru ei saa, aga teadma peab? — Professori mõttevuldus provotseeris üht kuulajat seda mõtet edasi mõtlema: vaesel tehnikaülikooli poisil tuleks lasta võimalikult palju endal avastada ehk saab temagi siis mõsenduse asemel valgustust või õndsust tunda? Võibolla tahtis professor Paul vihjata ka teisele võimalusele, see võiks väljenduda nii: avage oma südamed usule, rikastage oma mõttemaailma vaimse maailma tunnetamisega, ja paljud seni tumedatena või koguni mõttetutena tundunud tegevused saavad mõtestatuse valgusära? — Minuski pidi see järeldus nädal aega idanema, enne kui ma seda väljendada suutsin.

Muide, Einsteinist veel. Esimese eestikeelse raamatu relatiivsusteooriast ja selle autorist on kirjutanud Jüri Nuut. Toomas Paul hindab tõelist AUPAKLIKKUST, millega see raamat on kirjutatud. — Kas pole aupaklikkus üks tõelise kultuuri atribuute? Mõelgem, kui tihti me seda tunneme, väljendame või märkame? Ometi peaks meil selleks võimalusi olema iga päev ja lausa iga tund, selleks ei pea saatus meid kokku viima Einsteiniga. Professor Paul suhtus võrdse aupaklikkusega igasse oma kuulajasse ja vestluskaaslasesse. — Jüri Nuudi Einsteini-raamatus pidi olema ka liigset tuleviku-optimismi, mis end õigustanud pole. Prof. Paul tõi näite EKP KK leninismiülikooli simultaanküsitluselt, kus üks soliidne kuulaja tahtnud teada, mida ristiusk astroloogia kohta ütleb. — See küsimus oli usuteadlase esialgu keeletuks võtnud — kas oli see inimene kiviajast sinna saali kukkunud? Kas muutuvad valguseaugukesed taevas selle inimese jaoks üksnes selleks, et teatud paigas oleks võimalik koostada horoskoopi ja tollele isandale teada anda, millal tal on kasulik alustada äritegevust või naist võtta?! — See, mis Einsteinile (ja Nuudile) oli uue maailma lahtiminek, ei ole seda olnud hiljem... Optimism pole end õigustanud.

Descartes'i arvates on KAINE INIMARU maailmas jaotunud kõige ühtlasemalt, kõige õiglasemalt — vähe võib olla raha, äärmisel juhul teadmisi, mitte kunagi aga mõistust. Tasuks pattulangemise eest lubas madu Aadamale—Eevale ei rohkem ega vähem kui hea ja kurja tundma saamist. HEA ja KURI — see on maailma dualistlik kataloogimisprintsiip, mis teatud piires on andnud tulemusi. Ökokriis on tulnud sellest, et inimene on end arvanud teadvat, mis on HEA ja seda taotlenud. — Juba siin on see dualism inimese ummikusse viinud. Sest minnes aina paremale ei jõuta sihile, vaid parimal juhul alguspunkti tagasi.

«Süda» tähendab eri keeltes erinevaid asju, sugugi kõigis ei ole ta seotud tunnetega. Eesti keeles südamega seonduv sentimentalism on puhas importkaup. Õunasüda ja südaöö viitavad südamele kui keskpaigale, südikas aga juhatab mõttele, et eestlastele on süda olnud vapruse organ. Neil arutlustel on otsene seos Piibli tõlkimise ja isegi tõlgendamisega. «Anna oma süda Jeesusele» tähendab soovitust anda Jumalale oma mõtlemine. Vana Testamendi juudid nimelt mõtlevad südamega. — Kui ma mõistusega usun evolutsiooniteooriat, südamega aga Piiblit, siis on midagi katki. — Inimest ei tohi tükeldada, inimene peaks muutuma tervikuna.

Kas me oleme inimestena valmis? Või oleme vaid võimalus inimesteks saada? Meie omandatud mõtlemise viis ei ole KÕIK, see pole ka LÕPP. — NÄGEMISE OLUKS ON AVASTADA UUT, MÕTLEMISE OLUKS ON AINA ÜMBER MATALOOGIDA KOGEMUST.

T. P. teiteeris Frommi — *inimene taandub saavale ja nõudvale orientatsioonile, lakkab olemast looja, ta mõistus nürineb; tehnika jõud ähvardab inimkonna enese olemasolu. — Kasvav komfort ei ole ju ühenduses rohkem mõtlemise ja mõistmisega. Ent just iidne raamat Piibel pakub meile võimalust edasi minna, eks ole Jumala rahu üle igast mõistusest? Evolutsiooni jätkudes ei vaja inimene mitte kuuendat sõrme, vaid täiuslikumat mõistust. Ja usund on võibolla kõige otsesem tee, mis inimest aitab saada inimeseks.*

***Küsimused, mis saalist peale** ettekande lõppu kostsid, olid üllatavalt asjatundlikud. Neile järgnesid ülipõhjalikud vastused. — Kuulajad kippusid ka ise kaasa mõtlema. Professor oli põgusalt puudutanud TTÜs põlvkondi kestnud ateistlikku kasvatustööd ning nimetanud ka võitlevat klubi **«Atheos»**. Üks kasvatatu — nimelt Ain Pajumäe füüsika kateedrist — püüdis külalisele selgeks teha, et sellistegi asjade hindamisel ei tohiks olla liiga dualistlik. Mõneski kuulajas äratas ateistlik võitlustöö huvi usuasjade vastu, mida ilma sellise vastutegevuseta poleks ehk juhtunud. Nii on nimetatud klubist kasu olnud mitmes mõttes, ka sellises, mis ta loojatele on täiesti vastunäidustatud.*

Kas võiks TTÜ-s kunagi kõne alla tulla usuõpetuse lugemine, olgu või fakultatiivne? Toomas Paul kvalifitseeris küsimuse juriidiliseks — on ju kirik lahutatud riigist, kool kirikust. Grupp kunstiülikooli arhitektuuritudengeid oli vastava sooviavalduse kirjutanud, nüüd seal juba loetakse ja «rektorat ne vinovat». Noored arhitektid saavat usuõpetust avalikult, seda ei maskeerita kultuuriloo nimega, nagu tehtavat enamikes õppeasutustes, kus pastorid pedagoogilist rakendust leidnud. — Kas TTÜs leidub ainuski tudeng, kes seda lugu loeks ja asjast midagi arvaks?

Oleks väga huvitav teada, milliseid mõtteid ja tundeid tekitas Toomas Pauli kuulamine teistes asjaosalistes?

ANNE-MALLE HALLIK

P. S.

Veel paar järelmärkust. 1987. aasta jaanuaris ütles tolleaegne Tartu Ülikooli vanavene kirjanduse õppejõud oma II kursusele jõudnud kaugõppuritele, et Piiblit läbi lugemata ei maksa neil eksamile tulla. Ju mõni ikka tuli, aga tähtis on suhtumine. Ei saa olla enesest lugupidav kõrgharitud filoloog ja mitte tunda Raamatute Raamatut, nii paljud sajandite ja rohkete maade vaimuelu alust. Ka ajaloolane mitte. — No millest jutt, meil siin on tehnikaõppeasutus, pole mõtet võrrelda Tartu Ülikooliga, võidakse väita. EI, TPI on saanud TTÜks, Tehnika-ÜLIKOOLIKS, ja see auväärne nimi peaks eeldama auväärset suhtumist humanitaariasse, mida siin majas pole aastakümneid olnud. Piisavalt igatahes mitte. Ülikooli sisusse peaks kuuluma küllaldane valik kõrgtasemel humanitaarkursusi (kaasa arvatud teoloogilisi), millest tulevane insener või teadlane omal vabal eelistusel kuulab teatud kindlat arvu ja saab nende eest ka oma teenitud punktid või hinded. — Praeguse ebanormaalsuse üheks põhjuseks on paari viimase õppejõudude-põlvkonna ühekülgne koolitus. Humanistlik-humanitaarse äratuse puudumist võetakse enesestmõistetavusena, seda ei osata halvaks pidadagi. Ja ega siis muutustest eriti huvituta. Ning teistmoodi mõtlejatest püütakse nii või teisiti lahti saada.

Kunagi tuleks see Gordioni sõlm lahti raiuda. Kuidas arvate Teie?

A. M. H.

MILLINE OLI AASTA 1989?

Kusagil siinsamas Mustamäel küpsetatakse juba piparkooke. Tunnen, haistan oma ninaga. See on jõulude lõhn ja jõulude tunne. Ühe üheksakorruselise maja esimesel korrusel on piparkoogipühad.

Küllalt krõbe ilm... Lumi, Jumal tänatud, hea, et lumi, krudiseb minu jalgade all.

Mu mõttedki krudisevad aastalõpuselt.

Terve maailm krudiseb asjalike rahvaste astumise all. Ja ma ei tea, kas see krudisemine on hea või ohtlik. Ju ta on vajalik.

Ühel päeval on raamatukogu aknal jäälilled. Keskküte töötab — radikatel võiks vist kohvi keeta. Raamatukogus on vaba kohta raske leida.

Aastalõpp — varsti visatakse ära hunnik tarbetuks muutunud, VANU kalendreid ja uued kalendrid hakkavad elama oma elu.

Rektoraadis unustan lumekrudisemise ära — ikkagi haruldane koht minu jaoks.

ÕPPEPROREKTOR MATI GRAF

on esiotsa natuke imestunud selle üle, et tahan temaga aastalõpuintervjuud teha. Ütleb, et prorektoreid on mitu: ka Valdek Mikkal tegeleb õppetööga, veel on teadusprorektor ja haldusprorektor. Siis kaitsen enda plaani arvamusega, et Tehnikaülikoolis, nagu vahel tundub, on humanitaarharidust veidi unustama hakatud. Või see ainult tundub nii.

«Sel aastal on hakatud mõtlema, mismoodi tehnikaülikool peaks välja nägema. Põhiaktsent on tehnikakultuuri, tehnikaintelligentsi arendamisel. Igal kõrgkoolil on oma spetsiifika. Eestimaal paneb see suurema vastutuse igale kõrgkoolile. Asi on ka selles, et Eesti tingimustes teeme nö ilma meie, koos Tartu Ülikooliga võtame üliõpilasi vastu $^{2}/_{3}$ kõikidest Eestis kõrgkoolidesse astujatest, lõpetamise protsent on ka sinnapoole. Peame kasvatama KULTUURSET tehnikaintelligentsi.»

Mulle on vahel tundunud, eriti nüüd, kui arvestuste-eksamite lõhna õhus kõikjal tunda, et meis on siiski kergelt seda nn kombinaadimentaliteeti. Siis võiks küsida, kas Tallinna Tehnikaülikool ei ole mitte liiga suur. Ja üleüldse, IME-le mõeldes: kas on vaja NII PALJU insenere, tähtsam oleks ehk see, et oldaks insenerid suure tähega.

«Mõned ütlevad, et insenere võiks olla 3—4 korda vähem. Siit tuleb jälle küsimus, kui palju me Eestis üldse intelligentsi peame kasvatama. Kui vähendame meil vastuvõttu, siis võib juhtuda, et intelligentsi jääb väheks. Aga paljud TPI lõpetajad ei töötagi oma erialal ja kas see ongi vajalik. Asi, millega tegeleme, on ikkagi rahvusliku intelligentsi taastootmine. Väga tihti lähtuvad meie mehed välismaa kogemustest. Soomes on ju ikkagi 10 kõrgkooli, neist mitumitu tehniliist kõrgkooli. Meil on ainult üks Tehnikaülikool, ja ei ole näha et mõni teine kõrvale tekiks.»

Olete nõus, väga raske on ikkagi harjuda ütlema TTÜ või Tehnikaülikool, «tipp» on suupärasem. Sellegi poolest olen igati selle poolt, et õelda Tallinna Tehnikaülikool. Küll me lühinime jaoks varsti midagi vaimukat välja mõtleme. Noh, näiteks «tütü» või «tehnü»... see selleks. Kas sellega, et endid ülikooliks ümber ristisime, tegime sel aastal ajalugu?

«Võime arutleda nii: sisu areneb ja kasvab, ei saa muuta sisu, kui ei alustata vormist. Vormi muutus on muidugi tähtis, aga sisu sunnib, ülikool kohustab. Maailmaajalooliseks sündmuseks ma seda ümbernimetamist ka ei pea. Varem oli meie majas raskuspunkt ikkagi kvantiteedil. Võideldi protsentide eest, eks plaanikomitee pani ka kõik ise paika. See tõi kaasa inflatsiooni. Viimasel kahel aastal on need asjad siiski muutunud.»

Kui palju vabadust on uue kontseptsiooni järgi TTÜ üliõpilasel oma tee valikul?

«Lähtume sellest, et tulevikus peab üliõpilane läbima justkui teatud suunad, vaid see on ette antud. Tudeng saab ise planeerida oma teed siin majas. Saab olema teatud kindel pallide süsteem. See on targale, oma peaga mõtlevale tudengile mõeldud süsteem.»

Aga kui mulle tuleks tahtmine õppida tehniliste ainete kõrval midagi päris humanitaarset, noh nagu näiteks Eesti ajalugu?

«Aga meil tulevikus ongi nn põhikursuses sellised ained nagu Eesti poliitiline ajalugu, majandusõpetus, filosoofia, sotsioloogia või politoloogia.»

Kas jätkub neid inimesi, kes neid asju õpetama hakkavad?

«Mingil määral jätkub. Ei hakkagi seda ütlemist dešifreerima. Tahaks, et ka siin oleks valikuvõimalus. Viimastel aastatel oleme võtnud lugema õppejõude ka teistest kõrgkoolidest.»

Te ise pidasite mõni aeg tagasi loenguid Soomes. Jyväskylä ülikoolis peetud 12-tunnilise erikursuse teemaks oli «Eestlaste omariikluspürgimused. Eesti Vabariigi sünd ja tema poliitiline areng». Kuidas oli?

«Me peame Põhja poole kainelt vaatama ja arvestama, et igal pool ei tegelda eriti agaralt Eesti ajaloo probleemidega. Eesti ajaloo vastu tuntakse rohkem huvi tänu nendele protsessidele, mis praegu siin toimumas... Minu loengut võis valida või mitte. Loenguid kuulas 25 üliõpilast ja soomlased ise ütlesid, et seda polegi vähe.»

Meie ja nemad. Oleme me väga erinevad?

«Eks omad plussid-miinused ole igal pool. Nemad näevad nn kursuste süsteemis teatavat surveabinõu. Oma õpingutes võib soome tudeng teha pikki pause, kusagil ei lõpetata 4—5 aastaga. Hiilgavalt on muidugi paika pandud tudengite majanduslik abistamine, laen. Neil on töökoha saamise probleemid, meil on suunamine. Selline, mõnel juhul isegi vägisi suunamine häirib ühiskonna loomulikku valikut. Oleme õpetatud nõukogus arutanud, võib olla loobume üldse suunamisest.»

Küsin nüüd ka paar aastalõpuintervjuulikku küsimust: milline oli teie jaoks kõige ilusam päev sellel aastal?

«Kõige ilusam päev? Hm... (õppeprorektor lehitseb lauakalendrit). Ma pean kalendrit vaatama, mis selles aastas siis oli?»... Kõige rohkem rahul olen vast olnud sellega, et andsin pärast pikka vaevanägemist ära kirjastusele käsikirja «Eesti rahvusriik. Ideed ja lahendused ärkamisajast kuni Eesti Vabariigi sünnini». Mõte selle raamatu kirjutamiseks tekkis 83. aastal, siis alustasin.»

Halvim päev?

«Arvan, et sellist erakorralist halba päeva ei olnudki.»

Olete jõululaupäeval sündinud, kas see on teile kunagi sekeldusi toonud?

«Ei ole. Selle poolest on mul vedanud, olen nii saanud kaks sündmust ühendada.»

Teie aastalõpusoovid?

«Meie kohus on siin Eestimaal lõpmatust «mina»-kesksusest lahti saada. Tahaks, et meie rahvas elaks paremini, et Eesti rahvas säiliks ja püsiks.»

PROFESSOR ÜLO TÄRNO

☐ 10. detsembri valimised on juba minevik, kuidas läksid need Teie jaoks?

Täide läks see, mida plaanisid ja tahtsid Valimisliit ja Üliõpilasliit — Tammsaare valimisringkonnas nr. 25 valiti mind saadikuks.

☐ Üliõpilasliidu osa neis sündmustes?

Eks Üliõpilasliit mind toetas ja aitas, riputas plakateid üles.

☐ Seda väikest intervjuud aastalõpujutuks pöörates tahan kohe küsida, milline oli Teie jaoks kõige ilusam päev aastal 1989?

Kõige ilusam päev oli minu jaoks see, kui Turus, Soomes, Madetoja festivalil Tallinna Tehnikaülikooli meeskoor oli väga tugevas rahvusvahelises konkurentsis võitjaks.

☐ Tartu Akadeemilise Meeskoori meestele, nagu kuulnud olen, pole see asi päris meeldinud?

Ei tea küll, et tartlased midagi halba öelnud oleks. Soomes otsustas meie üle ikkagi erapooletu rahvusvaheline žürii, ju siis Tallinna Tehnikaülikooli meeskoor oli Soomes parem.

☐ Aga kui ma nüüd küsin, milline oli lõppeva aasta kõige hullem päev...

Hullem päev... siis, kui minu kolleegid esitasid mind saadikukandidaadiks. Harjusin sellega tegelikult alles 13. detsembril — see oli päev, kui teada sain, et olen valitud.

☐ Kolmeteistkümnendal... Ebausklik te ei ole?

Ei, seda küll mitte.

☐ Esimene kord siin majas, kui jõulupühi pidada saame. 25. detsember on selleks aastaks kalendris «punase numbri» päevaks tehtud ja semester nii seatud, et jõuludeks otsa lõppeb?

Jah, 1963ndast olen siin, Tehnikaülikoolis tööl olnud ja see on esimene kord tõesti, kui üliõpilased saavad jõuluvaheaja. Mul on hea meel... natuke olen kade kah — ise ei ole ma jõuluvaheaega pidada saanud.

☐ Ilm on mitu päeva päris jumalik olnud, ei taha küll ära sõnuda... Paar aastat oleme tõelisest talvest päris ilma olnud.

Olen viis korda juba suusatamas käinud, enne jõule püüan veel käia.

☐ Nojah, arvestuste nädal ilmast ei küsi...

Minu jaoks on see nädal hästi läinud. Ma ei taha tudengitele näidata, et mina tark olen, tahan, et NEMAD targaks saaksid. Püüan materjali niimoodi esitada, et ei kaoks huvi asja vastu, mida õpitakse.

☐ Kas järgmise aasta peale olete ka juba mõelnud?

Plaane täpselt ei tea. Viieks aastaks olen Volikogusse valitud. Ütlen just «volikogu», Nõukogu on ikkagi NÕUANDEV organ, Volikogu on aga see, kes otseselt aitab juhtida. Põhitööd ma mingil juhul katki ei jäta. Arvan, et tuleb kõigepealt hästi ära teha oma igapäevane töö, siia kõrvale veel artiklite kirjutamine, välissuhete loomine. Raudselt tahaks nõuda keeleõpetuse intensiivistamist ja tudengite käest tahtmist keelt õppida. Eesti mees peab õppima kohutavalt palju, me ei ole sellistes tingimustes nagu suurrahva pojad.

☐ Soovid, soovid, soovid... jõulude ja uue aastaga seoses?

Uueks aastaks ütlen võibolla enne ära... kogu Eestimaale ja kõigile eestlastele nende unistuste täitumist, mille poole me sisimas nii väga püüame.

Ja valgeid jõule, veidi mõtlemisaega, mis oli, mis on ja mis võiks tulla.

LAURI EINER RRÜ EESTSEISUSEST

☐ Selle aasta kõige ilusam päev?

Meeltülendav oli seista ilusal õhtul Kesk-Eestis metsavahelisel teel võõraste inimestega käest kinni ja vaadata puhtasse taevasse. Balti kett andis juurde elurõõmu ja teotahet, veendumust, et Eestist tuleb jälle vaba maa.

☐ Kõige kurvem päev?

Ei oska öelda. Väga kahju oli Andrei Sahharovist. Kahju on kõigist, kes on ennast säästmata inimlikkuse ja inimsuse eest väljas olnud ja keda igavik just nüüd ära viib.

☐ Jõulutunne?

Tavaline. Olen ristimata ja leeritamata, kuid jõuluõhtu ja jõulukuusk on mul kodus alati. Lisaksin juurde, et usklikma ei ole, aga suhtun Jumalasse väga lugupidavalt. Jumal on maailmas see ainus, kelle peale teaduse hammas ei hakka. Tema olemasolu ei saa teaduslike meetoditega ei tõestada ega ümber lükata.

☐ 80-dad ja 90-dad, mis saab olema teisiti kui praegu?

Totalitaarsed, inimest ja ühiskonda primitiviseerivad riigikorrad kaovad Euroopa pinnalt kindlasti, kiiresti ja väga pikaks ajaks. Koganeid ja muid väikesi kolle ei mäleta enam keegi.

Tehnikaülikool muutub veel enne, kui kümnend lõpeb, rõõmsameelseks, sotsiaalselt aktiivseks ja teiste Euroopa omadega võrdväärseks haridusallikaks. Mina lähen siis pensionile ja teen mis tahan.

☐ Aastalõpusoovid?

Aasta viimane nädal on puhkamise ja rahuliku järelemõtlemise nädal. Olgu meil julgust seda endale lubada!

Rõõmsat ja rahulikku vana aasta lõppu, uus tuleb uus ja otsustav!

INDREK SALIS, sanitaartehnika kateedri vaneminsener

☐ Sinu kõige ilusam päev läinud aastal...

See on raske küsimus, paneb mõtlema...

Ahah — õnnestus kohata Benny Anderssoni ansamblist ABBA, see oli Skellefteå linnas Rootsis. See oli tõesti meeldiv.

☐ Kas ABBA on siis Sinu lemmikansambel?

Eihoh, lemmik... lapsepõlvest saati on ikka sellist nime nagu ABBA kuulda olnud. Lapsepõlv tuleb meelde.

☐ Autogrammi küsisid?

Jah, sai küsitud küll ja Andersson kirjutas oma nime minu märkmikusse. Olin Rootsis male MK võitluste aegu. Võistluste lõpus kuulasime Anderssoni muusikali «Chess»-male eesti keeli. Pärast kontserti sai Anderssoniga juttu puhutud ja suusõnaliselt tema Tallinnasse sõidu asjus kokku lepitud. Ei tea, kui tõsine see Anderssonipoolne lubadus oli.

☐ Sinu Rootsi-reis oli siis...

...augustis. Sõitsime bussiga, Leningradist.

☐ Jõulutunne?

Ei oskagi midagi erilist öelda, ta on olemas...

Jutud pani kirja
INDREK TREUFELDT

TTÜ PÕHIKIRI
(projekt)

(algus «TP» nr. 22, 23.06.; «TÜ» nr. 33, 17.11.; nr. 34, 1.12. ja nr. 35, 8.12.1989.)

VII TEADUSTÖÖ

71. Tallinna Tehnikaülikool arendab teaduslikku tegevust esmajoones Eesti rahvamajanduse huvides. Teadustööde täitjate põhipotentsiaali annavad/moodustavad TTÜ koosseisulised õppejõud ja teadurid. Nende tunnetuslikud ja rakenduslikud huvid ning vaba teemavaliku õigus kujundavad TTÜ teadustööde spektri. TTÜ juhtkond teadustööde temaatikat ei piira.

TTÜ teadustöö organisatsioonilisteks (struktuurilisteks) allüksusteks on kateedrid ja teaduslaboratooriumid, mis liituvad kas teaduskondadeks või instituutideks.

72. Otseste teaduslike, tehniliste ja majanduslike sihtide kõrval on TTÜ teadustöö põhiülesandeks kindlustada inseneride põhi- ja täiendava koolitamise kõrge tase. Teoreetilistele uuringutele, katse- ja projekteerimistöödele haarataks kaasa võimalikult palju üliõpilasi, suunates neid oma eelduste ja võimete iseseisvale arendamisele.

73. Teadustöid finantseeritakse riigieelarvest, sihtkapitalidest ja fondidest, lepingupartnerite ja tellijate vahenditest, TTÜ teaduslik-tehnilise kommertstegevuse tuludest.

74. Lepingulises ja tellimuslikus korras täidetavate tööde ajakava, aruandluse kord ja maksumus määratakse tellija ja täitja vahelise kokkuleppega (lepinguga). Nende tööde arvestust peetakse täitvates allüksustes ja teaduskondades (instituutides). Saadud tulude kasutamise korra (eraldised teaduskonna ja ülikooli bilanssi) kehtestab teaduskondade ettepanekute alusel TTÜ õpetatud nõukogu ja kinnitab rektor.

75. Riiklike tellimuste ja sihtprogrammide järgi ning suurte rahvusvaheliste projektide koosseisus täidetavate tööde jaoks eraldatud vahendite jaotamist ja kasutamist koordineerib ja kontrollib TTÜ õpetatud nõukogu. Nende tööde planeerimise ja arvestuse üldjuhiks on TTÜ teadusprorektor.

76. TTÜ allüksustel on õigus arendada teaduslikku koostööd omal valikul kodu- ja välismaiste kõrgkoolide, akadeemiate ja teiste haridus- ja teadusasutustega, firmade, ettevõtete ja organisatsioonidega, vahetada teadlasi, teaduskraadi taotlejaid ja teisi töötajaid, rakendada teadusliku kooperatsiooni printsiipe.

77. Teadusüksustele ja -kollektiividele ühiste ülesannete (patendi- ja informatsiooniteenistus, konverentside ja välissõitude ettevalmistamine, paljundus- ja vormistamistööd, seadmete tehnohooldus jt.) lahendamisel teenindab ja abistab neid teadusprorektori alluvuses toimiv teadusteenindusosakond.

78. Teadurite vakantsed ametikohad kateedrites ja laboratooriumides täidetakse konkursi korras (analoogiliselt õppejõudude kohtadega). Teadurite tööperiood on viis aastat ja kandideerimine järgmisteks perioodideks toimub vakantseks kuulutatud kohale konkureerimise teel. Erandiks on vanemteaduri ametikoht, kus 15-aastase TTÜ staažiga ja teaduskraadiga ning vanemteaduri kutsega isikul on õigus jätkata ametisse kinnitamise korra kuni pensioniealiseks saamiseni.

Ajutiste teaduskollektiivide liikmete ametisoleku aeg määratakse iga töötaja isikliku töölepinguga.

79. Teadustöös eriti silma paistnud õppejõudude ja teadurite esitamine Eesti Teaduste Akadeemia liikmeks valimiseks, nendele aunimetuste ja valitsuse autasude taotlemine toimub õpetatud nõukogu otsusega.

80. Tallinna Tehnikaülikooli poolt välja antavate teaduslike kvalifikatsiooni tunnistuste ja teaduskraadide liigid, väitekirjade kaitsmise tingimused ja muud teadusliku kvalifikatsiooni omistamise nõuded kehtestab TTÜ õpetatud nõukogu.

VIII SOTSIAALKÜSIMUSED

81. Tallinna Tehnikaülikooli töötajatele ja üliõpilastele nõutava tasemega töö- ja olmetingimuste tagamise ning kollektiivi arenguks tarvilike sotsiaalsete meetmete rakendamise eest vastutab TTÜ juhatus ühes allasutuste juhatajatega.

82. Tallinna Tehnikaülikooli tegevusega seonduvate sotsiaalprobleemide lahendamise ja TTÜ rakendatavate sotsiaalmeetmete õiguslikuks aluseks on Eesti NSV sotsiaalseadused (töökaitse, sotsiaalabi ja tervisekaitse, streigi jt.), TTÜ põhikiri ja TTÜ juhatuse tegevuskavad.

Töö ja töötingimuste korraldamisel, kollektiivi ja üksikisikute sotsiaalprobleemide lahendamisel, TTÜ sotsiaalse arengu kavade koostamisel ja täitmisel ning tarvilike kulutuste planeerimisel tegutseb TTÜ juhatus demokraatlikus koostöös Tehnikaülikooli ametiühinguorganisatsioonidega, üliõpilasliiduga jt. ühiskondlike organisatsioonidega ning annab üks kord aastas oma tegevusest aru TTÜ sotsiaalnõukogule.

84. TTÜ sotsiaalnõukogul on juhatusele nõuandev hääleõigus sotsiaaleelarve ja tegevuskava koostamisel ja kinnitamisel ning otsustav hääleõigus sotsiaalsfääris tehtud töö aastatulemuste hindamisel.

85. Sotsiaalnõukogu kui töökollektiivi nõukogu tegevuse aluseks olevate seaduste muutumisel või lakkamisel otsustab sotsiaalnõukogu vajaduse, õigused ja ülesanded TTÜ ametiühinguorganisatsioonide poolt kokkukutsutav Tehnikaülikooli töötajate ja üliõpilaste konverents.

IX VARA JA VAHENDID

86. Tallinna Tehnikaülikooli vara moodustavad hooned, rajatised, sisseseade, liikuv inventar, muud materiaalsed väärtused ja rahalised vahendid. Kogu vara on arvel Tehnikaülikooli bilansis. TTÜ bilansiõiguslike (juriidilise isiku õigustega) allüksuste bilansid on ülikooli bilansi koostisosadeks.

87. TTÜ valdab, kasutab ja käsutab oma vara Eesti NSV seaduste ja TTÜ põhikirja järgi.

TTÜ materiaalvara ja rahaliste vahendite sisemise jaotamise ja kasutamise korra kehtestab õpetatud nõukogu lihthäälteenamusega. Selle korra revideerimis- ja muudatusettepanekute õigus on kõigil Tehnikaülikooli allüksustel.

88. TTÜ rahalised vahendid moodustuvad Eesti NSV riigieelarvelistest assigneeringutest, õppe- ja teadustööde, muudest inseneride jt. spetsialistide koolitamiseks laekuvatest vahenditest, tellimuslike teadusuuringute jt. laekumistest.

89. Tehnikaülikoolil on õigus:

1) osta või tasuta ja tagastamiskohustuseta annetustena vastu võtta ettevõtetelt, organisatsioonidelt ja eraisikutelt hooneid, rajatisi, transpordivahendeid, mistahes seadmeid ja materjale; ostetud ja tasuta saadud vara võetakse arvele vastava allüksuse bilanssi; hetke võimalusi ületavate ostude tegemiseks võib allüksus saada abi TTÜ juhatuse poolt rakendatud sisemise krediteerimise korra järgi;
2) müüa oma materiaalvara teistele ettevõtetele ja organisatsioonidele, samuti seda tähtajaliselt välja üürida või anda ajutiseks kasutamiseks tasuta;
3) võtta pangalaenu ning saada rahalist ja kaubalist krediiti ettevõtetelt ja organisatsioonidelt, kelle huvides TTÜ teeb õppe- ja teadustööd või osutab muid teenuseid;
4) vastu võtta rahalisi ja materiaalseid sihtannetusi (sh. pärandusi) eraisikutelt ja eraalgatuslikelt organisatsioonidelt (seltsidelt, fondidelt jt.) kodu- ja välismaal; sellist vara hoitakse arvel riiklikust varast eraldi ja seda võib investeerida Tehnikaülikoolile tulu saamise eesmärgil.

*

Käesolevaga lõpeb uue põhikirja projekti avaldamine. Varsti peaks valmima ka teine dokument — TTÜ arengukontseptsioon. Arvatavasti jaanuari esimeses pooles saab viia läbi põhikirja lõpparutelu. Seega on kõigil, kes tahavad oma seisukohta õigel ajal välja öelda, võimalik seda teha veel paar nädalat.

Palun saatke oma ettepanekud ja kriitika kirjalikult, siis saab toimkond lõpparutelu paremini ette valmistada!

LAURI EINER

*

Toimetuselt: oleme saanud kirjutisi põhikirjas ja kontseptsioonis käsitletavate küsimuste kohta. Kuna aega pole enam palju, siis oleme need kohe andnud edasi töökomisjonidele. Meie ajaleht saab ilmuda vaid kord nädalas, info aga aegub.

VAATA SIIA!

Olukord meie ühiselamutes ei ole paranenud ka miilitsa ilmumise tagajärjel. Kahju on rahast, mida TTÜ peab kulutama vormikandjate peale. Küll aga näitavad hiljutised sündmused 2. ühiselamus, et ühikas õppida tahtvate ja kodurahu armastavate üliõpilaste kaitseks on midagi tarvis ette võtta. Praegusel kujul eksisteerivad majanõukogud on jäänud hüüdjaks hääleks kõrbes või pole oma olemasolu õigustanud.

Kas üliõpilased suudavad ilmses vähemuses olevat käratsejate-lõhkujate kampa talitseda? Kas miilits on ikka vajalik? Kas sissepääs ühikatesse ei ole liiga vaba (eriti 3. ü/e)? Et neile küsimustele vastust saada, kuulutab ÜL välja konkursi parimale lahendusele ühikate kodukorra suhtes. Lahendused tuua II-127. Parimate ettepanekute tegijaid stimuleeritakse.

ÜLIÕPILASLIIT.

IN MEMORIAM

AGU AARNA

11. detsembril 1989. a. lahkus jäädavalt meie hulgast Eesti Teaduste Akadeemia akadeemik, professor, tehnikadoktor Agu Aarna, väljapaistev teadlane, teaduse organisaator ja populariseerija, noorte teadlaste ja inseneride kasvataja.

A. Aarna sündis 11. oktoobril 1915. a. Tallinnas. Pärast Tallinna Tehnikumi lõpetamist 1934. a. õppis ta Tallinna Tehnikaülikoolis, seejärel Dresdeni Tehnikaülikoolis, mille lõpetas insener-keemiku diplomiga. Tema töömehetee algas kohe pärast Suurt Isamaasõda Tallinna Polütehnilises Instituudis, kus ta aastail 1951—1965 juhatas kütuste keemilise tehnoloogia kateedrit, alates 1957. a. ka põlevkivikeemia- ja sünteesi probleemlaboratooriumit, 16 aasta (1960—1976) jooksul juhtis vabariigi suurima kõrgkooli kogu teaduslikku ja pedagoogilist tööd rektorina. Alates 1978. aastast töötas A. Aarna Eesti Teaduste Akadeemia Keemia Instituudis, juhtides kuni viimaste päevadeni vabariikliku põlevkivide kompleksse kasutamise programminõukogu.

Doktoriväitekirja kaitsmisele 1954. aastal järgnes professori kutse (1956), 1961. aastal valitakse A. Aarna Eesti Teaduste Akadeemia liikmeks. Ta oli samuti Soome Keemikute Seltsi kirjavahetajaliige ja Budapesti Tehnikaülikooli taudoktor. A. Aarna teaduslikku tööd on kahel korral hinnatud Nõukogude Eesti preemiaga, alates 1965. a. on ta Eesti NSV teeneline teadlane, teda on autasustatud Lenini ja Tööpunalipu ordenitega. NLKP liige 1957. aastast.

Akad. A. Aarna oli vabariigi juhtivamaid teadlasi põlevkivide keemia ja tehnoloogia valdkonnas, tema sulest on ilmunud sellele probleemide ringile pühendatud raamatuid ja brošüüre, üle 250 teadusliku artikli, tema juhendamisel valmis ligi 40 kandidaadiväitekirja. Suure eruditsiooniga teadlasena leidis ta alati kontakti nii üliõpilastega oma hiilgavatel loengutel kui ka kolleegidega, keda alati julgustas ja toetas. Ka oma elu kõige raskematel aastatel jäi A. Aarna mõtteselgeks, objektiivseks ja inimlikuks.

Mälestus silmapaistvast teadlasest ja pedagoogist A. Aarnast jääb pikkadeks aastateks meie südametesse ja kestab tema õpilaste töös.

Eesti Teaduste Akadeemia Presiidium
Tallinna Tehnikaülikool
Keemia Instituut
Põlevkivide Programminõukogu

TTÜ parteiorganisatsioon väljendab kaastunnet professor Olav Aarnale ja dotsent Heiti Aarnale isa

AGU AARNA

surma puhul.

ESIKOHT TURUST

Käesolev hooaeg algas TTÜ Akadeemilisele Meeskoorile väga edukalt L. Madetoja konkursil Turus, mis toimus 12.—14. oktoobril. Osa võttis kaksteist koori. **Soome ja Rootsi kooride hulgas võistlesid ka Tartu Akadeemiline Meeskoor ja TTÜ Akadeemiline Meeskoor.** Soomemaale sõitsime bussidega, tänu millele saime ülevaate Soome suurepärastest maanteedest ja põhjamaisest maastikust iseloomulike graniitkaljude, kuusemetsade ja järvedega.

TTÜ Meeskoori võõrustasid «Viipurin Lauluveikot» ja «Laulumiehet», kes hoolitsesid suurepäraselt meie olme eest, mis ei jätnud mõju avaldamata konkursi lõpptulemusele (nagu hiljem selgus).

Programm oli väga tihe, vabaks jäid vaid kaks pealelõunat: saabumise päeva õhtul **avamine Turu Toomkirikus**, järgmisel päeval esinemine kohustusliku kavaga, viimasel päeval vabakava, pealelõunane kontsert väljaspool konkurssi ning õhtune lõppkontsert. Kõik see tähendas kahte päeva ainult esinemisele mõtlemist ja ettevalmistumist, sest pisimgi vääratus võis maksta palju. Nagu juba mainitud soodustasid väga head elamistingimused hotellis «Cumulus» kõike seda. Numbris SAT TV, all saun ja bassein, ukse taga kesklinn.

Võistlejate tase oli väga kõrge, osales tuntud nimesid nagu «Amici Cantus» Soomest ja Stockholmi Ülikooli Meeskoor. Kontserttitalos konkurente kuulates võis ennustada esimese nelja hulka jõudmist, heal juhul. **Turu Kontserttitalo on väga hea akustikaga kaasaegne kontserdisaal,** mis võimaldab publikuni tuua koorimuusika kõige peenemaid nüansse, mida paljud koorid ka kasutasid. Kohustusliku repertuaari hulka kuulusid L. Madetoja «Soita somer helkkä hiekkä», P. Hindermiti «Nun da der Tag» ja V. Tormise «Vistel-Vastel».

Nagu konkurssidel tavaks, hoiti ka siin tulemusi salajas kuni lõppkontserdini. Teadsime ainult, et oleme seal viimased esinejad. Kui olime L. Madetoja «Soita someri...» ja V. Tormise «Kaitse Jumala...» ära laulnud, kuulutati välja tulemused. See, mis nüüd teatavaks tehti, ületas kõik ootused. Neljas koht — Tartu Akadeemiline Meeskoor ja Lundi Meeskoor, kolmas koht — «Amici Cantus», teine koht — Stockholmi Ülikooli Meeskoor, **esimene koht — TTÜ Meeskoor. Eripreemia parima L. Madetoja laulu esitamise eest — TTÜ Meeskoorile.** Lõputseremoonia oli väga liigutav. Eesti meeskoorid olid koos laval, kõlas M. Härma «Meeste laul» ja E. Võrgu «Eesti lipp». Saal tõusis püsti, seejärel lauldi kogu saaliga **soomlastele püha «Suomen laulu».**

Järgmisel hommikul vara startisime Helsingisse, et esineda väikese keskpäevase kavaga konsultatsioonifirmas «PI — Yhtiöt» ning õhtul **täiskavaga ühes Helsingi prestiižikamas kontserdipaigas, Temppeliaukiokirkos.** Viimane on kaasaegne, graniitkaljusse raiutud, väga huvitav kirik, kus **TTÜ** Meeskoor esines ka oma viimasel Soome-reisil 1980. aastal. Raske päeva õhtu lõppes banketiga võõrustavate kooridega **klubis «Laulumiehet».**

Viimasel Soome-reisi päeval jõudsime veel käia Sibeliuse ausamba juures ja Helsingi surnuaial, U.K. Kekkoneni ja Talvesõjas langenute haual. Pealelõuna kulus individuaalsele tutvumisele ja kojusõiduks ümberhäälestumisele.

TIIT KOLK

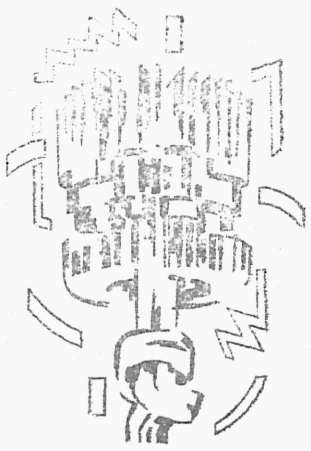

VÕIMALUSED AVARDUVAD

22. novembril kogunes üllatavalt palju tudengeid IV korpusesse, et saada infot fuajees reklaamitud Norra-sõidu kohta. Kuna tegemist oli kogu üliõpilaskonda puudutava üritusega, pean vajalikuks toimunust väike kokkuvõte teha...

Üliõpilasliidu (ÜL) stendil rippunud kuulutuselt võis lugeda, et 17.—22. aprillini 1990 peetakse Trondheimis rahvusvaheline üliõpilasfestival. Korralduskomitee poolt väljasaadetud materjalidest selgus, et osalema on kutsutud 350 inimest üle kogu Euroopa. Samuti pakuti välja festivali temaatika ja paluti igal sooviavaldajal anda enda kohta infot nii ankeedi kui ka ühelehekküjelise tutvustuse kaudu.

Mõte luua meie ülikooli esindus tulenes mitmest asjaolust. **Esiteks:** tänu ÜLi sidemetele on reaalne saavutada kokkulepe 10 inimese osalemiseks festivalil; ühekaupa sooviavalduste esitamine ei garanteeriks nii arvukat osavõttu. **Teiseks:** tegemist on üritusega, kus saab hea tahtmise korral esindada iseenda seisukohtade ja arusaamade kõrval teatud määral ka ülikooli tervikuna; selliseid võimalusi pole siiani eriti pakkuma tuldud. **Kolmandaks:** ei tahaks kivi konkreetselt kellegi kapsaaeda visata, ent ükskord peab välissõite pakutama igaühele...

Niisiis, kokku tuli ligi 70 üliõpilast, kes poole tunni jooksul võisid inglise keeles kirjutada ühel neljast üliõpilaselu puudutaval teemal. Kuigi võin anda vaid subjektiivse hinnangu, tahaks siiski avaldada tänu ja tunnustust igaühele, nii sisult kui keeleliselt heatasemeliste tööde eest. Seda enam, et ülesande püstitus oli ootamatu, tagamaks võrdseid tingimusi igaühele. Eelöeldut silmas pidades oli tõesti raske teha valikut **paar tundi hiljem toimuvale vestlusele,** mille idee — kontrollida võimet end vahetus suhtlemises väljendada — oli igati õigustatud.

Arvan, et kasu said kõik ja kuna olen kindel, et tulevik välissidemete osas ei tundu eriti tume, siis vähemalt esimene kogemus on olemas. Nüüd jääb üle vaid loota, et festivali korraldajad meie tehtut arvestavad ja sõit saab teoks.

ANDRES TRINK,
ÜL välissuhted

TTÜ ÜLIÕPILASLIIT

TALLINNA TEHNIKAÜLIKOOLI ÕPETATUD NÕUKOGULE

Kõrgharidus peab hõlmama tuumakad teadmised ja ladusa suhtlemisoskuse kokkupuutes nii riigi, tootmise, looduse kui isiksustega. Kõrgkooli lõpetanu peaks tundma end hästi kõigis neis valdkondades ning otsustades oskama alati põhjendada, miks nii on õige.

Tallinna Tehnikaülikooli Üliõpilasliit peab vajalikuks praegusel demokratiseerimise ajajärgul ära jätta riiklik ühiskonnaõpetuste kompleksekam, kuna arvamuste ja veendumuste pluralismi tingimustes ei saa ühiskonnateaduste riiklikul kompleksekamil tudengite poolt esitatav olla spetsialistide ideelis-poliitilise taseme kriteeriumiks ning seni omandatud unitaarriigi huve väljendav marksistlik-leninlik ainuideoloogia asub sügavas kriisiseisus.

Kuni pole jõutud selgusele parteiliste jt. ühiskonnaainete uues sisus ja igale tudengile pole tagatud valikuvõimalus ning õpetatava aine avatus ja mitmekülgsus, ei ole antud eksam otstarbekohane.

Palume õpetatud nõukogul astuda samm vaimse demokraatia suunas ning võtta vastu antud eksamit tühistav otsus.

Toetame 15. detsembril «Noorte Hääles» avaldatud EPA üliõpilase Jüri Rute poolt väljendatud samasisulisi taotlusi artiklis «Sula ühiskonnaainetes?» ning loodame kõikide Eesti kõrgkoolide õpetatud nõukogude otsustavatele sammudele.

Pöördumine on vastu võetud Üliõpilasliidu Volikogu koosolekul 18. detsembril 1989. a.

TTÜ ÜLIÕPILASLIIT

ÜLIÕPILASLIIDU JUHATUSE PÖÖRDUMINE TTÜ REKTORAADI POOLE

Tutvunud ehituse käiguga Partisani tn. 8 valmivas ühiselamus, peame vajalikuks sekkuda asjade käiku järgneva pöördumisega.

Asjaolu, et sõjaväest tagasi õppetööle asunud noormeestele pole võimalik pakkuda ühiselamukohti, oli selge juba k. a. juunis. Kahjuks pidid üliõpilased kogema, et TTÜ juhtkonna suhtumine probleemi lahendamisse on küllaltki passiivne. Sügisel leiti varuvariandina Lasnamäel valmivas 36. KKK-le mõeldud ühiselamus 320 potentsiaalset ühiselamukohta TTÜ tudengitele. Pärast seda rektoraadi huvi nimetatud küsimuse lahendamiseks kustus. Hiljuti saadeti ehitajate poolt teade hoone elamiskõlblikkuse kohta. Kohapeal viibinud ÜL juhatuse liikmed veendusid aga, et on rikutud projekti nõudeid, pole täidetud tuleohutuse eeskirju, välistööd on lõpetamata. Seoses sellega nõuame kohest TTÜ juhtkonna sekkumist ehitustööde kvaliteedi kontrolliks ja õigetähtaegseks lõpetamiseks. Üliõpilaste võimuses ei ole nõuda ehitajatelt kvaliteetset tööd, küll aga peavad just üliõpilased lohaka töö vilja maitsma hakkama.

Loomulik on kooli juhtkonna poolt üliõpilastele tingimuste loomine, mis kindlustaks võimaluse pühenduda põhitööle — õppimisele.

Seetõttu palub Üliõpilasliit varakult mõelda bussiühenduse sisseseadmisele Partisani tn. ja TTÜ peahoone vahel. Samuti on võimalik juba praegu organiseeritud korras õppetööle tuua Mahtra ja Muhu tn. ühiselamutes elavad tudengid.

Käesolev pöördumine on vastu võetud ÜL juhatuse koosolekul 12. dets. 1989. a.

SULEV ALAJÕE,
ÜL esimees

ÜL SOOVIB TTÜ ÜLIÕPILASKONNALE HINGERAHU JÕULUDEKS, TUJUKÜLLUST AASTAVAHETUSEKS JA EDUKAT SESSI!

ÕNNITLEME

* * *

meilt valitud Tallinna Linnavolikogu liikmeid ja soovime neile visadust ja jõudu algavas suures töös!

TÄNAME oma rohkearvulisi aktiviste, kes valimiste läbiviimisele ja TTÜ ühisele edule kaasa aitasid!

SOOVIME TTÜ Rahvarindeühenduse poolt kõigile lootusrikkaid ja rahulikke jõule!

RRÜ eestseisus

Tallinna Tehnikaülikoolist kandideeris volikogusse 11, valiti 9 inimest:

HEITI AARNA
ANTS ERM
OLEG HARLAMOV
JAAN KARU
ANTS LAANSOO
HENN SARV
ÜLO TÄRNO
ANTS VAIMEL
ILLAR VIILMANN

plärAkas

KORRUSE-KATSI UHKUS

Jõulude puhul tahaks kirjutada millestki eriti ilusast. Millestki nii ilusast nagu seda on meie Korruse-Katsi jõulukile. Sihuke mõnus — kortsus ja krabisev. Ripub ühte otsa pidi laes ja teist pidi seinas. Kui küünlavalgus peale paistab, siis sädeleb ta kui tuhandetest pärlitest kokku põimitud brokaat. Korruse-Kats ise ütles, et kavatseb lähemal ajal veelgi jõulukilet muretseda. Tal on küll nii kuuseke kui ka jõulupusa laes, aga oma jõulukile üle on ta eriliselt uhke. Küsimusele: «Kust said?» vastas Korruse-Kats kelmikalt: «Kuuvalgus ja linnutee».

JAAN PUUSAAG

JÄRJEJUTT

Tema ees seisis helekollane Sign. Vaim või kummitus või kes ta oli, astus tuppa. Käes oli tal valge helendav sau, mis kiiskas sedavõrd, et Serneker vaevu midagi eristas. Sign asetas saua kummutile, kus see aegamisi tuhmus, nii et temast ainult helendav triip alles jäi, mis heitis kahvatut valgust Sernekerile ja toale. Seda teinud, jäi vaim mehikese ette seisma ning lausus madalal nukral toonil:

«Vaene mees. Sa ei aimagi, millega täna hakkama said. Mustad kaarnad on jälle lahti pääsenud. Nad tuleb uuesti püüda, ent palju õnnetusi saab vahepeal juhtuma. Sa pead tulema minuga kaasa, sest ainult sina saad aidata. Võta laegas, jäta koduga hüvasti ja asume teele. Enne koitu peame selle ilma piiri seljataha jätma. Kiirusta.»

Serneker oli juba esimesest ehmatusest toibunud ja temas tõstis pead mingi trots. No mis asi see olgu: keegi tuleb ja kamandab — tahab teda öisel ajal kodunt välja ajada ning veel kuhu. Põrgusse. No ega ikka ei tule küll. Nii ta ütleski:

«Ei tule mina kuhugi. Mul siin töö pooleli ja üleüldse, öine aeg, magada vaja,» ütles ta ja hakkas voodisse kobima.

Ent tont võttis oma üritust tõsiselt. Tema hääl ei kõlanud enam sugugi kurvalt ja madalalt. Külm ja jõhker toon lõikas Sernekerile lausa südame alla.

«Jäta naljatamine, mees. Lähme.»

Sign haaras kummutilt saua, mis uuesti heledalt särama lõi.

«Võta laegas,» sõnas ta veel ja astus välja.

Serneker ei taibanud, kuidas, aga juba nägi ta ennast kiiruga riietumas, surus laeka vastu rindu ja järgnes vaimule.

Tema ees kulges pikk ja nagisev trepp, mille lõpp kadus silmist. Kusagil eemal oli näha sauaga Sign tagasi vaatamata laskumas. Põrgutrepp.

* * *

Serneker ei teadnud, kui kaua ta oli laskunud. Kõik oli endine, selle vahega, et trepp laskus kord järsemalt, kord lahkemalt. Tema ees liikus ikkagi Sign. Siis aga hakkas eespool paistma oranžikat kuma, mis lähenedes tugevnes. Serneker jälgis ainitise pilguga seda uut valgust, ega märganud, kuidas Sign tema teelt kadus. Igatahes läinud ta oli. Serneker peatus, heitis pilgu tagasi, kus valitses pilkane pimedus, süütas värisevate kätega piibu ja hakkas ettevaatlikult edasi liikuma. Samm sammult lähenes ta trepi lõpule, kuni jõudis välja suurele lagendikule, mis algas kuratlikke varje heitva väravaga. Sernekeri pilk leidis kaugel väljal lõputul hulgal lõkkeid. Kõheldes astus ta läbi teise ilma värava.

(Järgneb)

«ТЕХНИКАЮЛИКООЛ»
(«Технический Университет»)
«TEHNIKAÜLIKOOL»

Tallinna Tehnikaülikooli ajaleht. Trükikoda «Ühiselu», Tallinn, Pikk t. 40/42.
Toimetuse aadress: Tallinn 200108, TTÜ, Ehitajate tee 5, 3. korpus, ruum 204, tel. 537-261
Адрес редакции: Таллинн 200108, ТТУ, Эхитаяте тее 5, 3. корпус, комната 204, тел. 537-261
Газета Таллиннского Технического Университета. Типография «Ühiselu» ул. Пикк 40/42.

Tell. nr. 2727

Toimetaja
U. SATS